

Hymnus na Šulgiho (Hymnus B)

Král Šulgi, král Uru, aby proslavil své jméno po všechny časy až do vzdálených dnů a předal potomstvu i budoucím dnům chvalozpěvy své moci, písně své moci a trvalou slávu své výjimečné moudrosti, přinesl skrytou vědomost písní mocnému synovi bohyně Ninsumun. Chválí svou vlastní sílu v písní a opěvuje svou vlastní vynikající vrozenou moudrost.

Jsem král, potomek zplozený králem, kterého porodila královna. Já, vznešený Šulgi, jsem byl již od lůna požehnán příznivým osudem. Když jsem byl malý, byl jsem ve škole, kde jsem se naučil písařské umění na sumerských i akkadských tabulkách. Žádný ze vznešených mužů neuměl psát na hlínu tak jako já. Tam, kde se lidé pravidelně cvičili v písařském umění, jsem se dokonale naučil odčítání, sčítání, počítání a účetnictví. Laskavá Nanibgal, Nisaba, mi poskytla dostatek znalostí a porozumění. Jsem zkušený písař, který nezanedbá ani jedinou věc.

Když jsem vyskočil, svalnatý jako mladý lev, cválající plným cvalem jako divoký osel, přízeň Anova mi přinesla radost; k mému potěšení Enlil o mně mluvil příznivě, a (bohové) mi dali žezlo kvůli mé spravedlnosti. Pokládám nohu na krk cizích zemí; sláva mých zbraní je známá na jihu, mé vítězství je založeno v horách. Když vyrazím do bitvy a boje na místo, které mi přikázal Enlil, kráčím v čele svého vojska a připravuji terén pro své zvědy. Vášnivě miluji zbraně. Třímám v ruce kopí a oštěp, ale také vím, jak zacházet s prakem. Hliněné kulky, zrádné kulky, které střílím, létají kolem jako prudký liják. Ve svém vzteku je nikdy nenechám minout cíl.

Zasévám strach a zmátek v cizí zemi. Pohlížím na svého bratra a přítele, mladého Utua, jako na zdroj božského povzbuzení. Já, Šulgi, s ním mluvím, kdykoli se zvedne nad obzor; je to bůh, který dobře dohlíží na mé bitvy. Mladý Utu, milovaný v horách, je ochranným božstvem mých zbraní; jeho slovy jsem posílen a učiněn bojovným. V těch bitvách, kde se střetává zbraň se zbraní, na mě září Utu. Zlomil jsem zbraně horských krajů a na jihu vložil jho na krk Elamu. Obyvatele povstaleckých zemí – jak by mohli stále odolávat mým zbraním? – rozptílím jako semena po Sumeru a Akkadu.

Chválím, co jsem vykonal. Sláva mé moci se šíří široko daleko. Moje moudrost je plná vznešenosti. Cožpak mé činy nepřesahují všechny meze?

Kráčím majestátně vpřed, nekonečnou cestou přes trávu a houštiny, chytám slona za slonem, zvířata z nížiny; a v pláních jsem učinil konec hrdinskému řevu divokého lva, draka plání, odkudkoli se přiblíží a kamkoli jde. Nejdu za nimi se sítí, ani na ně nečhám v úkrytu; bojuji s nimi svou silou a zbraní. Neházím po nich zbraň (z dálky); když jim vrazím do hrdla kopí se smrtonosnou špičkou, neucuknu před jejich řevem. Nejsem z těch, kdo by se stáhli do svého úkrytu, ale jako když jeden válečník zabije druhého válečníka, dělám vše rychle na otevřené pláni. V poušti, kde se stezky rozbíhají, změním řev v doupetí (divokých zvířat) na ticho. V ovčíně a ohradě pro dobytek, kde (zvířata) skládají hlavy (k odpočinku), dávám pastýřům klid. Ať o mně nikdo nikdy neřekne: „Copak je opravdu dokázal všechny přemoci sám?“ Počet lvů, které jsem odeslal (na věčnost) svými zbraněmi, je neomezený; jejich celkový počet není znám.

Chválím, co jsem vykonal. Sláva mé moci se šíří široko daleko. Moje moudrost je plná vznešenosti. Cožpak mé činy nepřesahují všechny meze?

Jsem Šulgi, bůh mužnosti, přední mezi bojovníky. Když natáhnu tětívu luku, když k ní přiložím dokonalý šíp, vystřelím šíp z luku plnou silou svých paží. Velký divoký býk, nebeský býk, divoká kráva a zubr řvou. Když procházejí přes úpatí hor, strílím na ně svou mocnou silou ostré šípy.

Když se hroubí na pláni, řítí se k zemi jako staré věže. Nechám jejich hlavy klesnout na zem jako paličky z moždíře. Pro divoké osly jsem nenastražil žádné léčky, nekopal jámy, nestřílel na ně šípy, nýbrž běhám za nimi jako proti svým soupeřům. Nesnažím se je obklíčit, abych zabil jejich mláďata, jako lidé zabíjejí útlá oslí hříbata.

Když po pláni běží statný divočák, probodnu mu plíce šípem. Jediným svým výstřelem ho srazím k zemi; žádný bojovník z mého vojska mě nemůže překonat v lukostřelbě. Jsem muž s bystrými očima. Když vedu oddíl vojáků, vím nejlépe ze všech, jak vrhnout dřevo, aby letělo rychle jako světlo zářící z nebe. To, co srazím, se už nikdy nezvedne.

Dokážu hodit *ellag* (zbraň) tak vysoko do vzduchu, jako by to byl pouhý kus hadru. Dokážu bleskurychle srazit (každé) zvíře prakem. Já, Šulgi, umím chytit kozu rychlým chvatem; nic neomezí mou sílu. To vše mi bylo dáno. Kam směřuji své kroky, vždy něčeho dosáhnou; když se vrátím z pouště, vždy pro ni něco přinesu – pro Ninsumun, mou vlastní matku. Jsem její syn pěti věcí, deseti věcí (= všeho).

Chválím, co jsem vykonal. Sláva mé moci se šíří široko daleko. Moje moudrost je plná vznešenosti. Cožpak mé činy nepřesahují všechny meze?

Já, král, jsem nejlepší bojovník celé země proti nepříteli. Já, Šulgi, jsem obdivován pro svou nesmírnou tělesnou sílu. Jsem mocný; nic mi neklade odpor. Neznám žádné neúspěchy. Moje bárky na řece se se mnou nepotopí(?); moje stáda oslů se pode mnou nezhroutí. Kráčím vpřed jako můj bratr a přítel, mladý Utu, jako bych měl nohy lva, jsem dobrý opatrovník svých oslů vířících prach, kteří hýkají jako řvoucí lvi. Stejně jako u hřebce moje síla při běhu neochabuje; při závodu jsem první a moje kolena se neunaví. Jsem nebojácný, tančím radostí. Moje slova nebudou nikdy zapomenuta. Každý má na rtech chválu na mé spolehlivé úsudky.

Jsem rituálně čistý vykladač znamení. Jsem samotný Nintud sbírek omin. Tato slova bohů jsou nesmírně cenná pro přesné provádění rituálů mytí rukou a očišťování, pro chvalozpěv kněžky *en* nebo pro její nastolení v chrámu, pro výběr kněží *lumach* a *nindingir* posvátnou věštbou, pro útok na jih nebo pro porážku horských krajů, pro otevření „domu symbolů“, pro omývání kopí ve „vodě bitvy“ (*krvi*), pro přijímání moudrých rozhodnutí o povstaleckých zemích. Poté, co jsem z bílého jehněte a ovce určil dobré znamení prostřednictvím věštby, se na místě věštění provádějí úlitby vody a obětování mouky. Když pak připravuji ovce (k věštění) slovy modlitby, můj věstec to sleduje s úžasem. Připravená ovečka je mi dána k dispozici a nikdy nezaměním příznivé znamení za nepříznivé. Mám jasný úsudek a posuzuji vše vlastníma očima. V útrokách jediné ovce mohu já, král, najít znamení pro všechny věci a všechna místa.

Chválím, co jsem vykonal. Sláva mé moci se šíří široko daleko. Moje moudrost je plná vznešenosti. Cožpak mé činy nepřesahují všechny meze?

Já, Šulgi, král Uru, jsem se také věnoval hudebnímu umění. Nic pro mě není příliš složité. Zním celý rozsah *tigi* a *adab*, dokonalost hudebního umění. Když se chopím loutny, která okouzlí mé srdce, nikdy nepoškodím její krk. Vytvořil jsem pravidla pro zvyšování a

snížování intervalů. Na lyře znám melodické ladění. Zním *sa-eš* a bubnování na jeho ozvučnici. Mohu vzít do rukou *mirítum*, které ... Zním prstovou techniku *algar* a *sabítum*, královské výtvoř. Stejným způsobem mohu hrát na *urzababítum*, *charchar*, *zanaru*, *ur-gula* a *dim-lu-magura*. I když mi přinesou hudební nástroj, na který jsem předtím nehrál, když se jej chopím jako zkušený hudebník, nechám zaznít jeho pravý zvuk. Dovedu s ním zacházet jako s věcí, kterou jsem měl již dříve v rukou. Ladění, napínání, vyvlékání a připevňování strun umím jako nikdo jiný. Rákosovou píšťalu rozeznám jako neobyčejný nástroj. Když chci, dokážu zpívat žalozpěvy a naříkat stejně jako každý, kdo to dělá pravidelně.

Dávám radost i štěstí a trávím své dny v okázalosti a nádheře. Avšak lidé by měli zvážít – to je věc, kterou je třeba mít na paměti – že na nevyhnutelném konci života nebude nikdo ušetřen hořké žluči země útlaku. Avšak já jsem dostatečně mocný na to, abych věřil ve svou vlastní sílu. Kdo důvěřuje svému vlastnímu vznešenému jménu, může dokázat velké věci. Proč by měl dělat méně? Má matka mě porodila pro mou skutečnou matku Ninsumun, abych rozdával radost a štěstí; proto mě láskyplně opatrovala ještě jako nenarozený plod. Nesnesla pomluvu z cizích úst. Než přivedla své dítě na svět, strávila tato paní čas v mém paláci v největší radosti.

Před Utuem, synem bohyně Ningal, já, Šulgi, prohlašuji, že ve svém dlouhém životě, ve kterém jsem dosáhl velkých věcí ode dne, kdy byl určen můj královský osud, ve svém životě, ve kterém bylo vše bohatě zajištěno ve spokojenosti, mi nikdy nic nechybělo. Až do vzdálené budoucnosti nechť tato píseň žehná mému jménu, (jménu) krále, (jenž žil) životem dlouhých dní. Neboť jsem hudebně (nadaný), neboť jsem výmluvný, jsem nebeská hvězda nezdolnosti. Je to úchvatné čelo, které buduje paláce, stejně jako kolík a měřicí šňůra jsou staviteli měst. S úchvatností, která vyzařuje z mého čela, kterou nutím cizí země nosit jako nosní kroužek, a leskem vzbuzujícím strach, s mou osobní zbraní, kterou vnucuji zemi jako jho, dokážu vykořenit a odstranit zločin. Mám schopnost vyřešit velké věci jedním slovem.

Když ... jako bystřina s hukotem velké bouře, při dobytí pevnosti v Elamu ..., dokážu pochopit, co jejich mluvčí odpovídá. Původem jsem synem Sumeru, jsem válečník, válečník ze Sumeru. Za třetí, mohu vést rozhovor s mužem z černých hor. Za čtvrté, mohu jako překladatel sloužit Amorejci, muži z hor .... Sám mohu opravit jeho zmatená slova v jeho vlastním jazyce. Za páté, když muž ze Subiru křičí ..., dokážu dokonce rozlišit slova v jeho jazyce, i když nejsem jeho krajan. Když vykonávám spravedlnost v právních případech Sumeru, dávám odpovědi ve všech pěti jazycích. V mém paláci nikdo v rozhovoru nepřechází do jiného jazyka tak rychle jako já.

Když vynesu konečný rozsudek, všichni ho ze srdce vítají, protože jsem moudrý a vznešený v královské moci. Aby moje poradní shromáždění, která zasedají společně, aby se starala o lid, vzbuzovala respekt v jejich srdcích, když hlavní herold zatroubí na roh, měli by se radit a diskutovat; a aby rada rozhodovala záležitostmi správně, naučil jsem své místodržitele rokovat a rozmlouvat. Zatímco slova u jejich stolů plynou jako řeka, já řeším zločin, aby základy mého širého panství byly bezpečně položeny. Porazím město slovy jako zbraněmi a moje moudrost ho podřídí stejně, jako by ho podřídilo násilí s hořícími pochodněmi. Naučil jsem je význam slov „nemám matku“. Má slova mohou být hladká jako olej nejvyšší kvality. Vím, jak zchladit srdce žhavá jako oheň, a vím, jak uhasit ústa zapálená jako rákosová rohož. Vážím svá slova proti slovům chvastouna. Jsem muž nejvyšších hodnot. Cením si významu pokorných, ale oni nemohou překazit žádnou mou práci. Na příkaz Ana a Enlila se pronášejí modlitby za život země a za život cizích zemí a já je nezanedbávám a nedovolím, aby byly přerušeny.

Také vím, jak sloužit bohům, a umím utiřit srdce bohů Anuna. Jsem Šulgi, jehož krk tloustne (?) ve vznešenosti. Velké úspěchy, kterých jsem dosáhl a které přinášejí radost mému srdci, nijak nepodceňuji; chválím místa, která zlepšuji. Nedávám žádné příkazy ohledně pustin, nýbrž věnuji své síly budování rozsáhlých staveb. Vysadil jsem stromy na polích a na zemědělské půdě. Věnuji své síly přehradám, příkopům a kanálům. Snažím se zajistit dostatek oleje a vlny. Díky mému úsilí jsou len a ječmen té nejvyšší kvality. Žízeň a hlad bohů jsou pro mě zdrojem největší úzkosti. Já, Šulgi, jsem životem Sumeru.

Ani mezi těmi nejvzdálenějšími panovníky nemám sobě rovného a mohu říci, že mé skutky jsou veliké. Já, král, mohu dosáhnout všeho. Od dob, kdy mi pro mou moudrost, mimořádnou moc a spravedlnost, s ohledem na má rozhodná a nezapomenutelná slova a s ohledem na mé schopnosti, srovnatelné s Ištaranem, Enlil svěřil vládu nad svým početným lidem, se mé srdce v rozsudcích nikdy nedopustilo násilí ani proti jednomu králi, ať už to byl Akkad'an nebo syn Sumeru, nebo dokonce surovec z Gutium.

Nejsem neznalý vědomostí nabytých od doby, kdy se lidstvo z nebe vydalo na cestu. Když jsem objevil hymny *tigi* a *zamzam* z minulých dnů, staré (hymny) z dávných dob, nikdy jsem je neprohlásil za nepravdivé a nikdy jsem nepopřel jejich obsah. Zachoval jsem tyto dávné skladby a nikdy jsem je nenechal upadnout v zapomnění. Kdekoli *tigi* a *zamzam* zazněly, získal jsem všechny tyto znalosti a nechal jsem písně *šir-gida* skvěle hrát ve svém vlastním dobrém domě. Aby se nikdy neztratily, přidal jsem je do repertoáru zpěváků a tím jsem zažehl oheň v srdci země.

Cokoli získáme, musíme nakonec ztratit. Který smrtelník kdy dosáhl nebes? Někdy v daleké budoucnosti může povstat Enlilův muž, a pokud je spravedlivým králem, jako jsem já, pak ať mé ódy, modlitby a umělecké písně o mé hrdinské odvaze a výpravách následují krále v jeho dobrém paláci. Měl by si vzít k srdci prospěch, který mu byl dopřán; měl by vyzdvihovat sílu mých chvalozpěvů, přijímat hojnost mých písní a vysoce si vážit mé velké moudrosti. Stejně jako silný člověk nechť dokáže ocenit i věci, které nevytvořil vlastním úsilím, nechť mi tleská a vítá mé úspěchy. Ať vzývá mé dobré jméno.

Však pokud jeho srdce osnuje zradu proti mně a dopustí se násilí vůči čemukoli mému, nechť pak Nanna vynese rozsudek nad tímto vzbuřencem a nechť ho spálí pochodeň Utuova. Kamkoli povede cesta tohoto krále, jeho slovo bude vymazáno. Dokud nedokončí dny svého života, měl by učinit vše, co je v jeho silách, aby zachoval hymny v jejich správné podobě. Až se seznámí se mnou, králem, bude o mně mluvit v úžasu a obdivu. Kvůli mé mimořádné moudrosti a mé dávné slávě by si měl vybrat mé hymny jako příklady od mistra a sám (také) vytvořit nebeská díla.

Na jihu, v Uru, jsem nechal vyrůst dům moudrosti bohyně Nisaby na posvátné půdě, aby se tam zapisovaly mé hymny. Nahoře v Nippuru jsem založil další (dům moudrosti). Nechť tam slouží písař a přepisuje rukou modlitby, které jsem zavedl v Ekuru; nechť tam vystupuje zpěvák a přednáší texty. Tyto (domy moudrosti) se nikdy nesmí měnit; místa učení nikdy nepřestanou existovat! To a to jediné jsou nyní mé nashromážděné znalosti! Sebraná slova všech hymnů, které jsou sepsány na mou počest, nahrazují všechny ostatní proslavy. Při Anovi, Enlilovi, Utuovi a Inaně, to není lež – je to pravda!

Dále nikdo nebude pod přísahou tvrdit, že je v mých nápisech zmínka o jediném městě, které jsem nezpustošil, nebo zdi, kterou jsem nezbořil, nebo zemi, která se netrásla jako rákosová chýše, nebo chvála, která není úplně pravdivá. Proč by je měl zpěvák dávat do hymnů?

Vynikající příklad si zaslouží věčnou slávu. K čemu je psát lži bez pravdy? Pro mě, krále, zpěvák zaznamenal mé skutky v písních o síle ochranného božstva mé moci; mé písně jsou nezapomenutelné a má slova neupadnou v zapomnění. Jsem nejlepší král země. Od úplného počátku až do úplného rozkvětu lidstva nikdy nebude žádný král, který by se mohl měřit s mými úspěchy, kterého by An nechal nosit svou korunu nebo třímat své žezlo na královském trůnu.

Jsem obdařen silou, důvtipem a moudrostí. Vrcholem mých velkých činů je zabíjení lvů kopím, jako by to byl zahradní plevel, lámání divokých kočkovitých šelem jako rákosí ... a drčení (?) jejich hrdel pod sekerou, jako kdyby to byli psi.
(...)

Kdo zná pravdu o mně a nebude ji prohlašovat za lži, bude mi tleskat a chválit mě. Jsem válečník, jehož síla je obrovská. Jsem Šulgi, jehož stín leží nad horskými zeměmi. Jsem král, zbraň a pád povstaleckých zemí. Tak jsem rozšířil svou věčnou slávu široko daleko.

Nyní přísahám při Utuovi právě v tento den – a moji mladší bratři toho budou svědky v cizích zemích, kde synové Sumeru nejsou známí, kde lidé nemají dlážděné (?) cesty, kde neznají psané slovo, – že prvorozený syn je tvůrcem slov, skladatelem písní, skladatelem slov a že budou recitovat mé písně jako nebeské spisy a že se budou klanět mým slovům...

Pro tento palác jsem ten pravý muž, který překročí jeho práh. Jsem muž, jehož jméno vybral Nanna. Jsem správce Enlilova chrámu, domácí otrok Anův. Jsem Šulgi a můj dům E-chursag je palác paláců. Moje královské sídlo je nade vší chválu. Vztyčil jsem ho jako horu z lapisu lazuli. Inana, královna bohů, ochranné božstvo mé moci, učinila dokonalými písně o mé moci – (moci) nejpřednějšího mezi králi – vůči všemu na celém světě. Je dobré mě chválit! Budiž chvála Nisabě!